

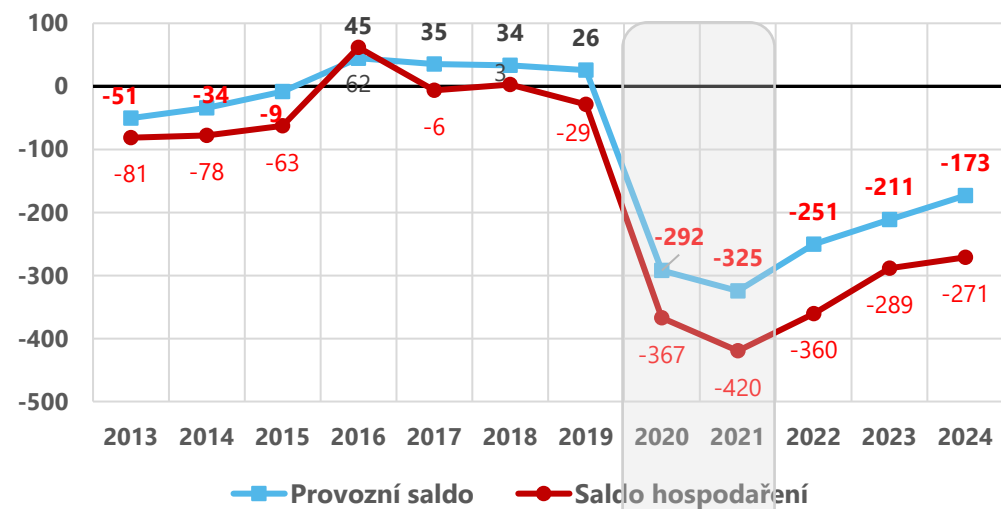
Financování a hospodaření ÚSC

Změna financování regionálního školství

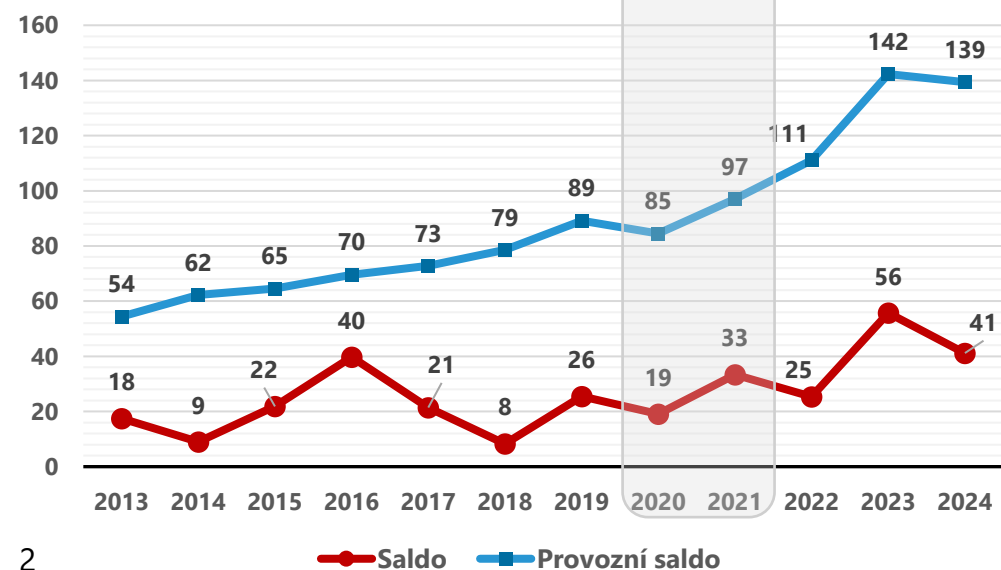

Fiskální nerovnováha mezi státem a ÚSC se zvyšuje

Saldo a provozní saldo SR

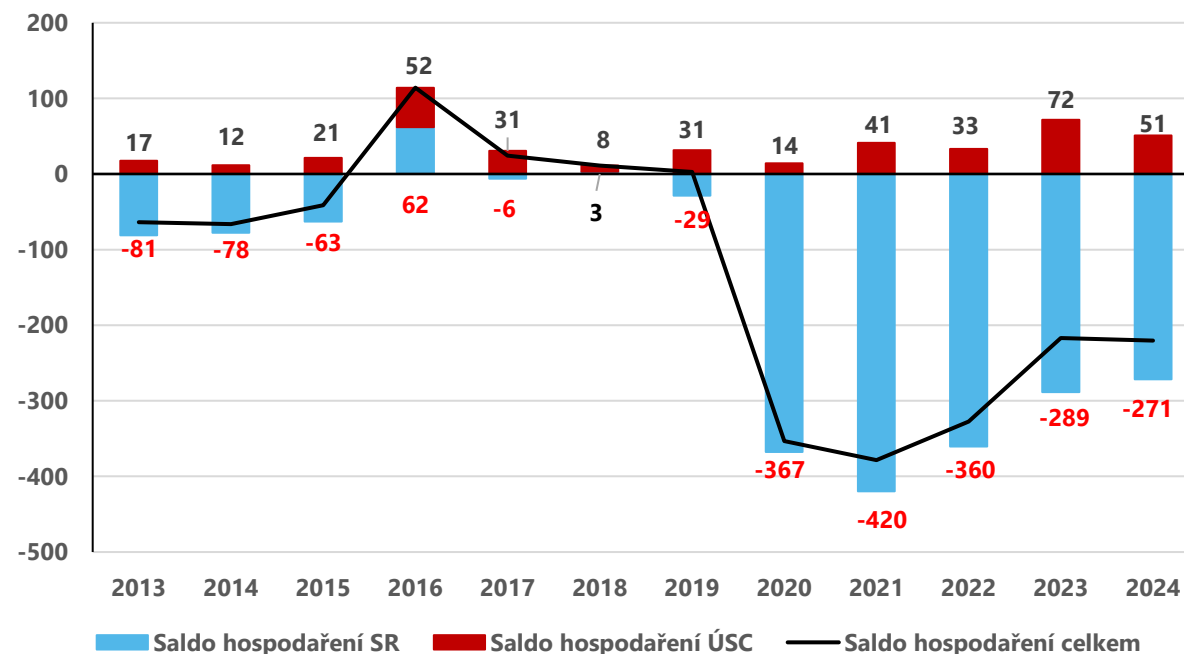

Saldo a provozní saldo obcí

- **stát** zápasí s provozními **deficity**, **obce** mají dlouhodobě obří **přebytky**
- **změna RUD je nevyhnutelná**

Saldo hospodaření SR a ÚSC

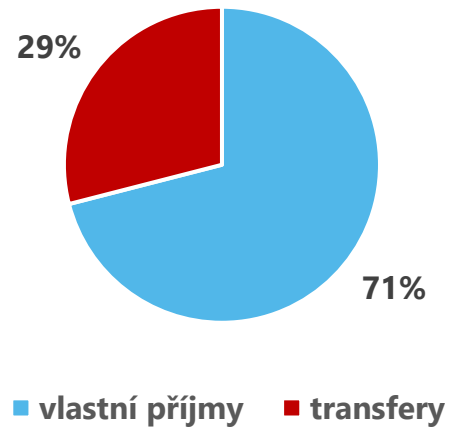

Zdroj: IISSP

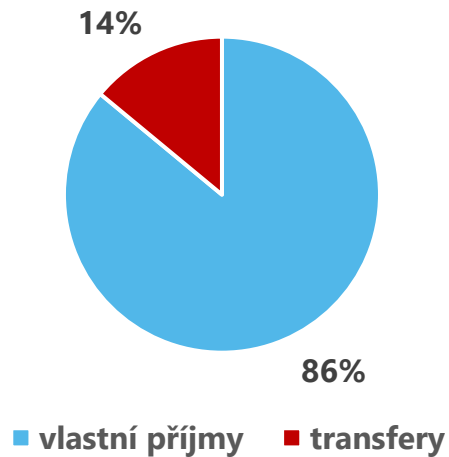

Obce a kraje si vystačí téměř na vše z vlastních příjmů – závislost na dotacích klesá

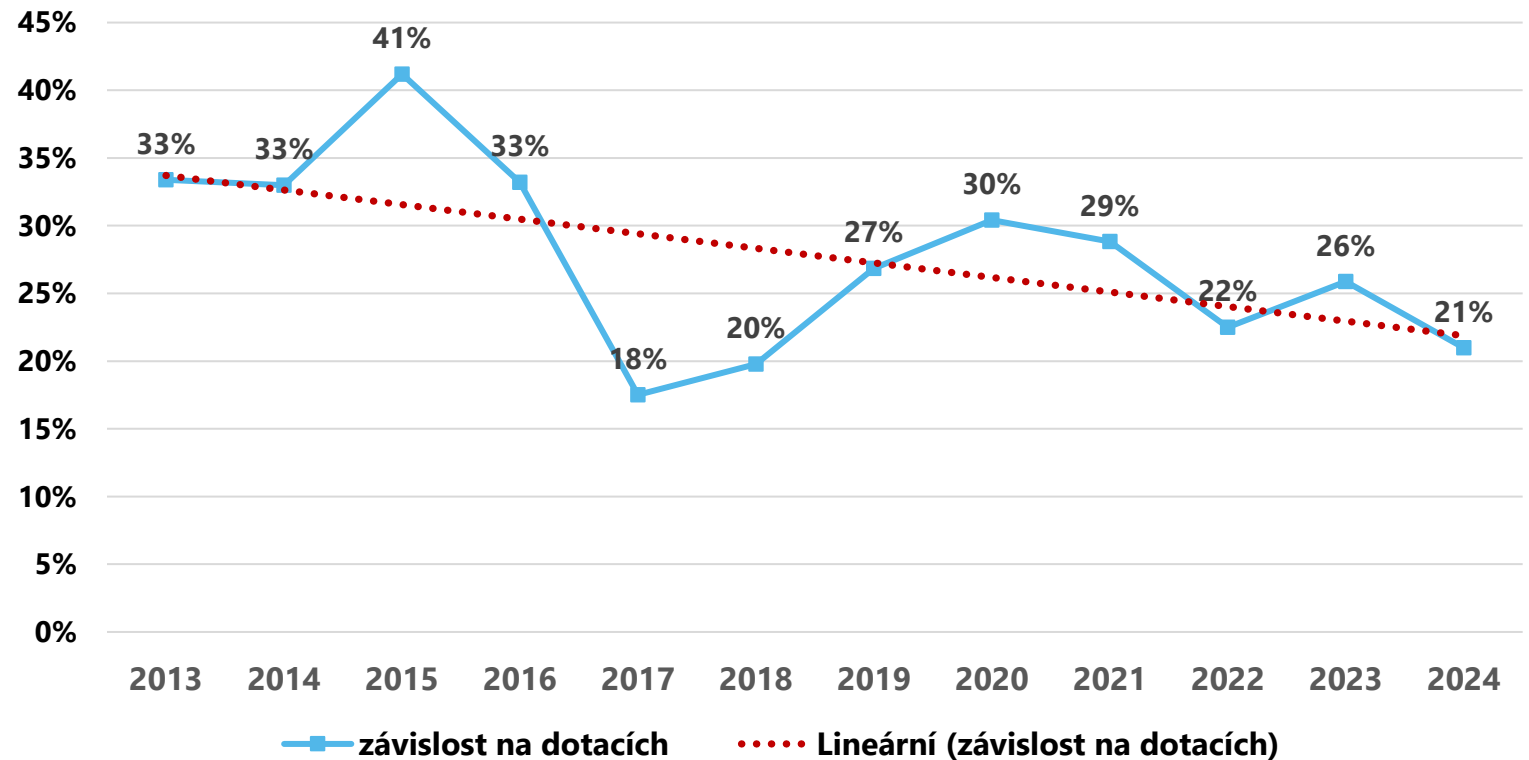
Příjmová soběstačnost krajů

Příjmová soběstačnost obcí

Podíl investičních transferů na kapitálových výdajích

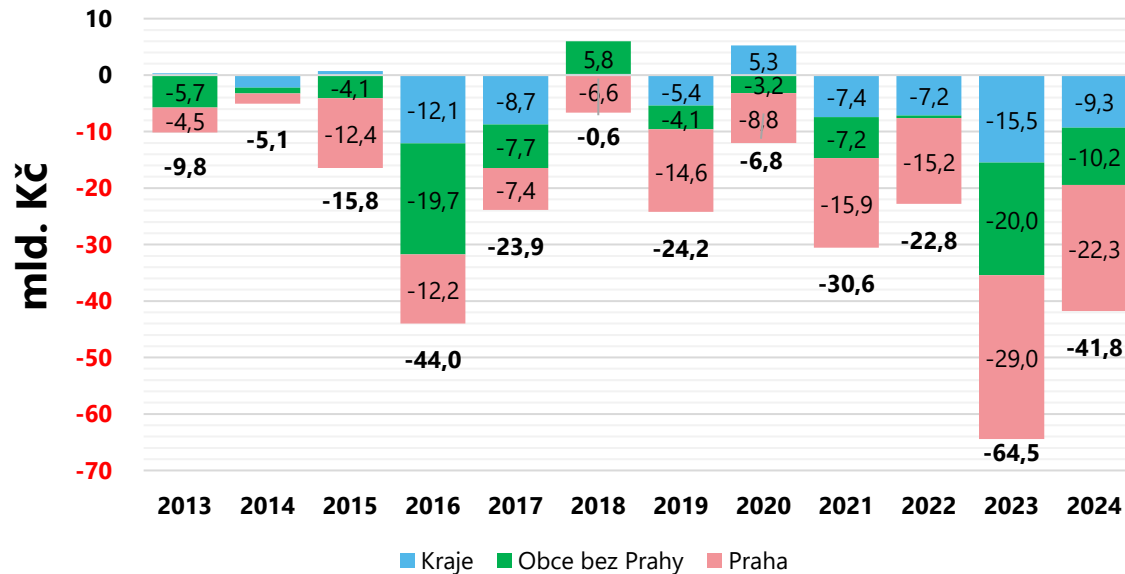
Pozn.: vlastní příjmy = daňové, nedaňové, kapitálové;
u krajů očištěné o průtokové transfery

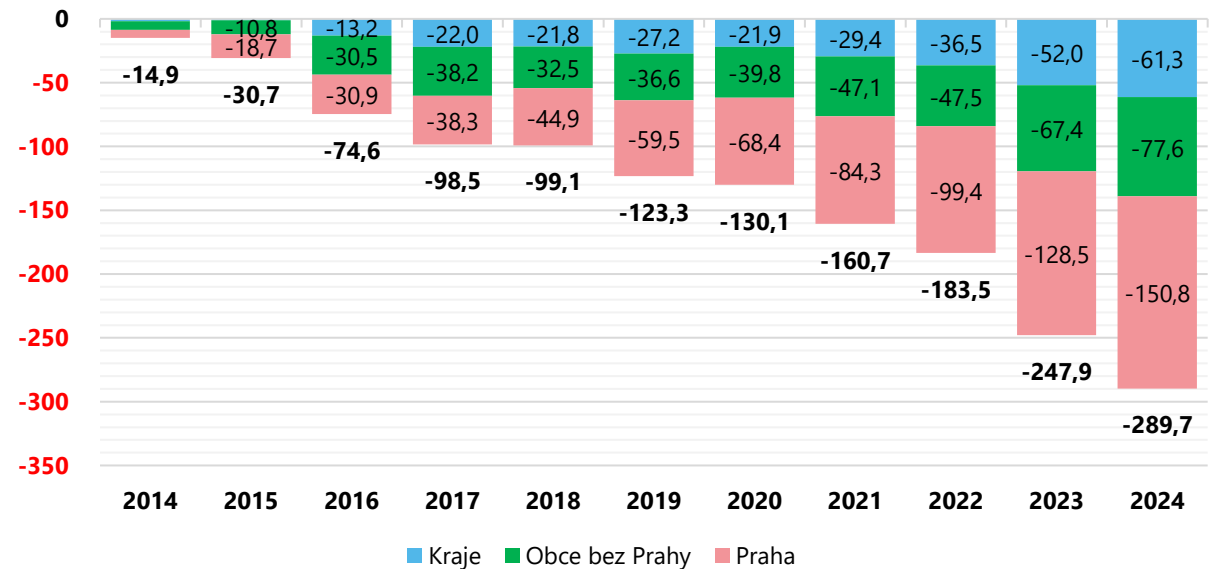
Místo investic hromada peněz – obce ani kraje dlouhodobě nevyužívají investiční potenciál

- během 12 let obce a kraje **nevyužily téměř 290 mld. Kč**; z toho Praha **151 mld. Kč**
- **trend** nevyužívání prostředků **se prudce zhoršuje**

Nevyužitý investiční potenciál (meziročně)

Nevyužitý investiční potenciál (kumulativně)

Zdroj: IISSP, výpočty MF (investice bez dotací - provozní saldo)

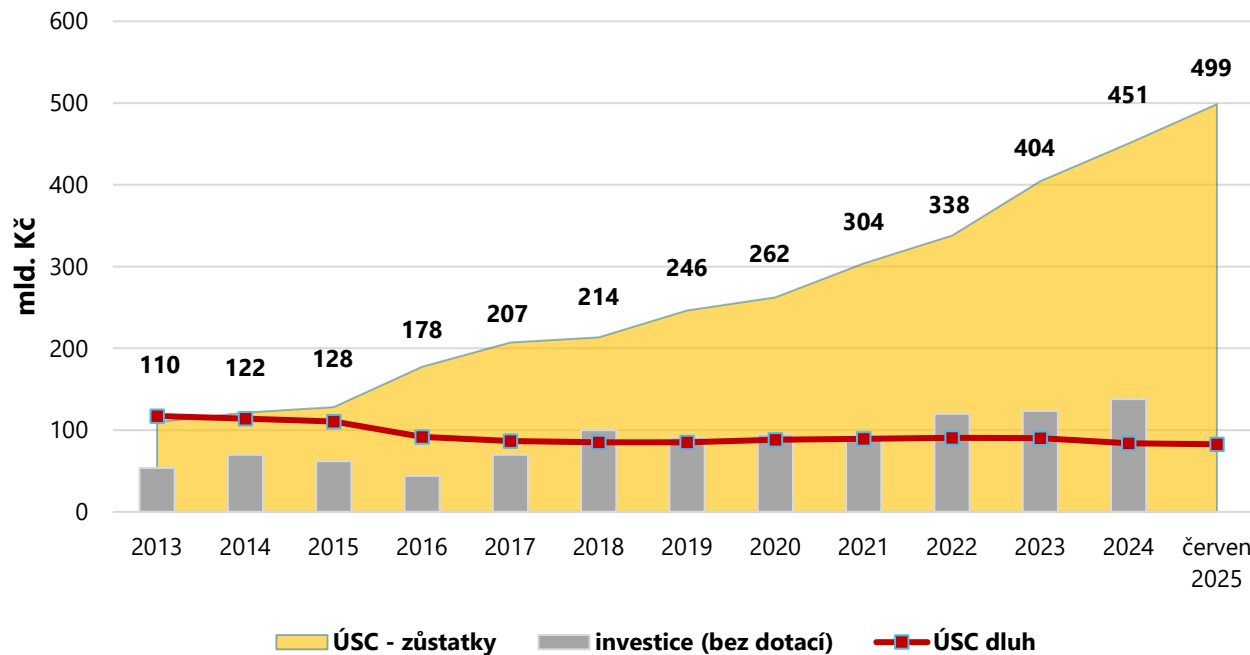
investiční potenciál = investice bez dotací – provozní saldo

Výsledkem je, že obce a kraje se topí v úsporách a investice pokulhávají

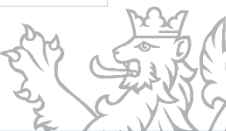
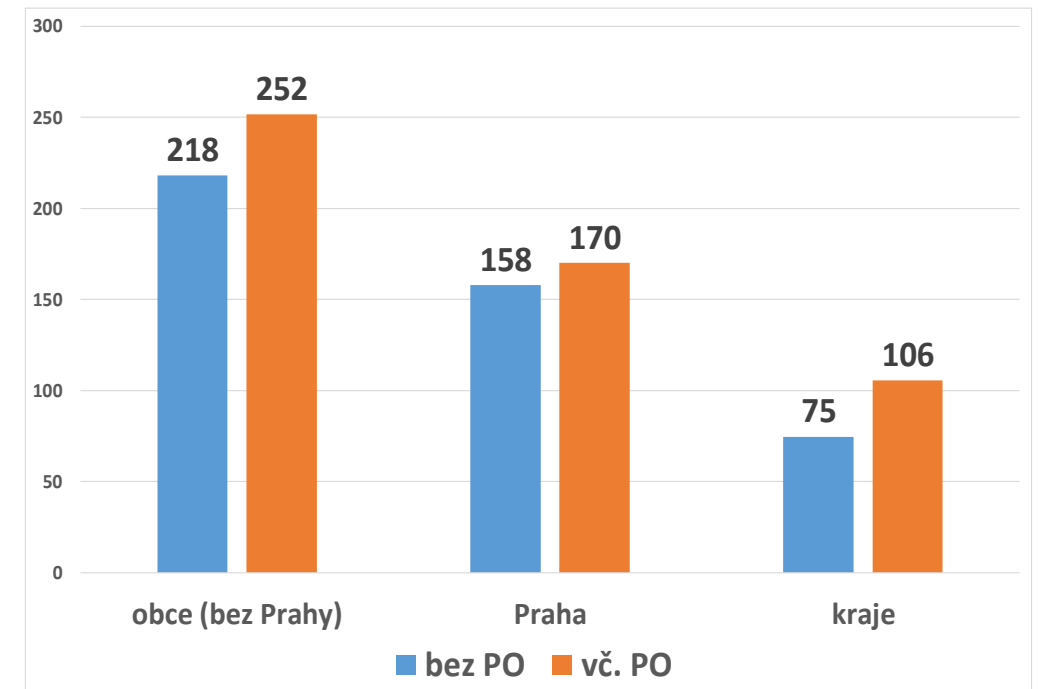
- **zůstatky** se během 12 let téměř **zčtyřnásobily**
- **investice** rostly **2,5 krát**
- **170 mld. Kč** (40 % úspor obcí) drží Praha

ÚSC (bez PO): zůstatky, dluh a investice (bez dotací)

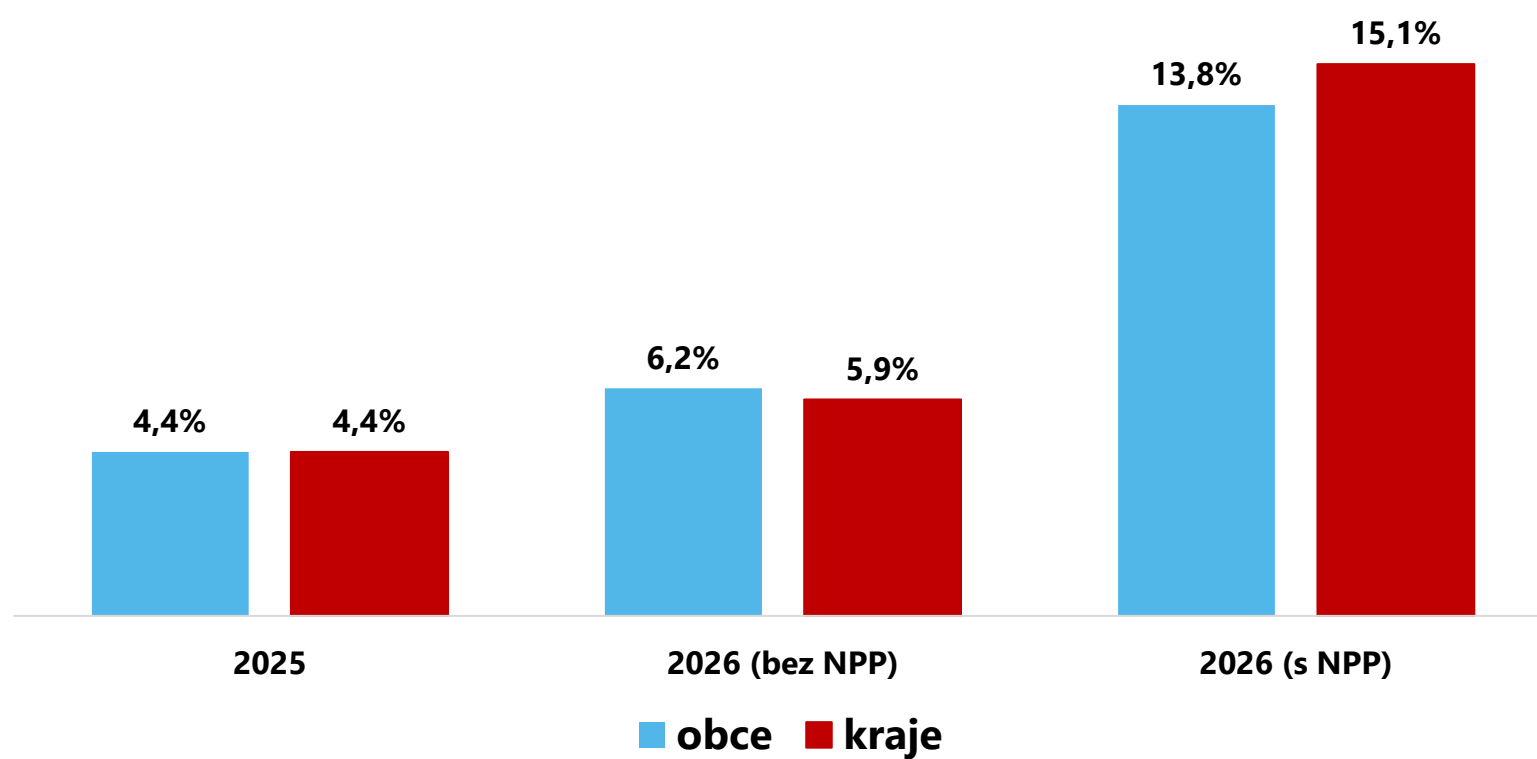
Zdroj: IISPP, výpočty MF

rok 2024; mld. Kč

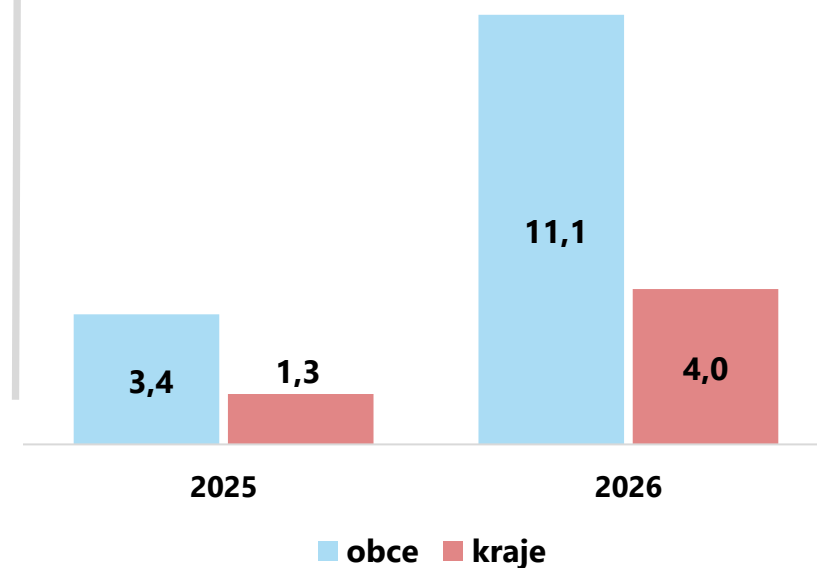

Výhled 2025 a 2026: očekává se solidní růst sdílených daní

Procentuální změny inkasa sdílených daní

Změna oproti předchozí predikci (duben bez NPP) [mld. Kč]

Investiční kapacita Prahy – příklad (Dukovany)

SMLOUVA S KHNP

2 bloky reaktorů **407 mld. Kč**

DOBA VÝSTAVBY

10 let (2026 – 2036)

FINANCE PRAHY

roční provozní saldo **50 mld. Kč**

Za 10 let

500 mld. Kč

bez nutnosti sahat na úspory

ZÁVĚR

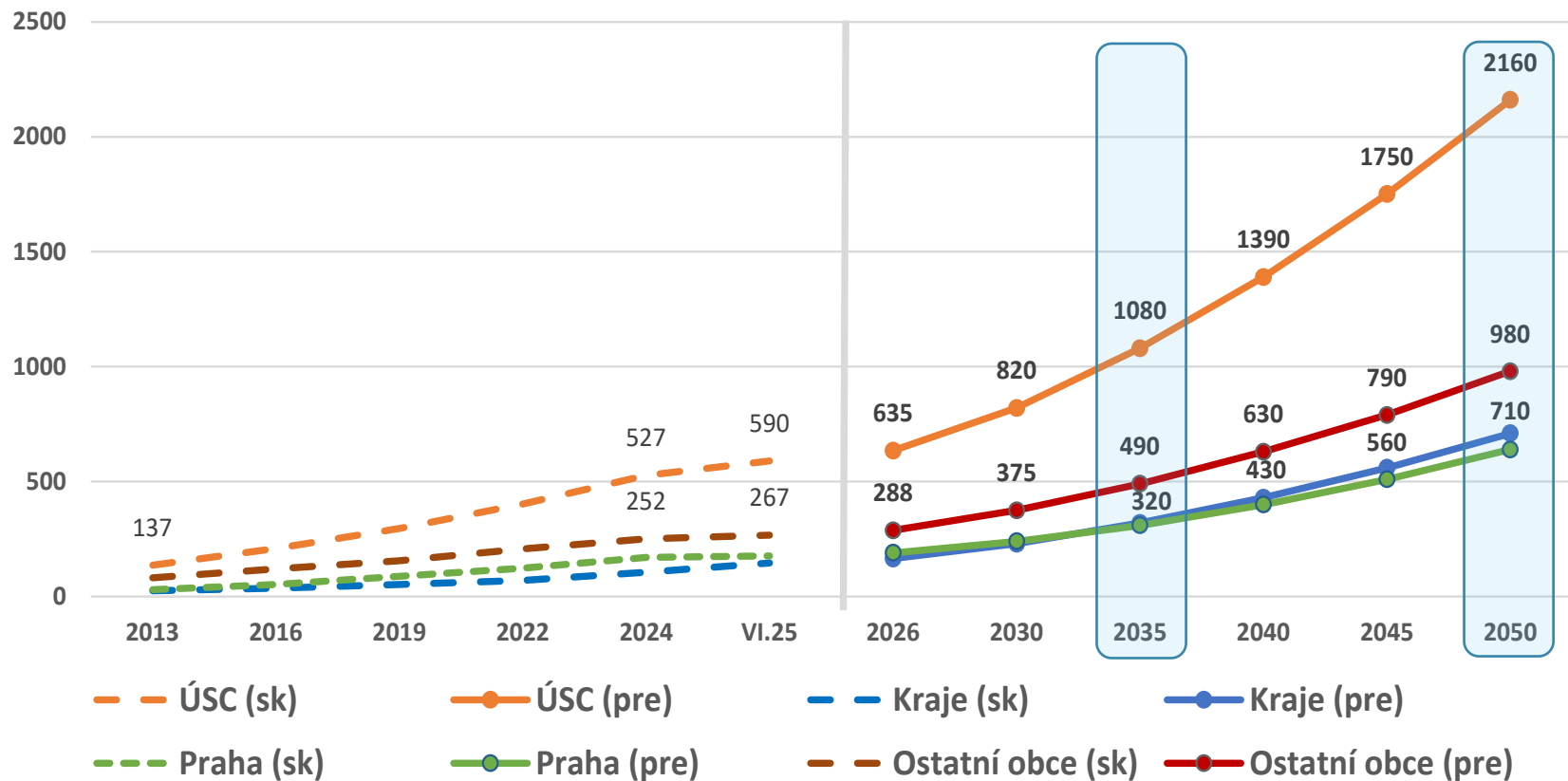
- Praha může plně financovat výstavbu 2 reaktorů **bez čerpání úspor**, a ještě ji **zbyde 100 mld. Kč**
- zásadní **změna RUD** u Prahy je naprosto **nezbytná**

Pozn.: Praha **nikdy neinvestovala více než 26 mld. Kč ročně**; aby začala snižovat úspory, musí investovat min. 60 – 70 mld. Kč ročně

Jak to bude dál? 1 bilion Kč do 10 let

Odhad vývoje zůstatků na účtech ÚSC

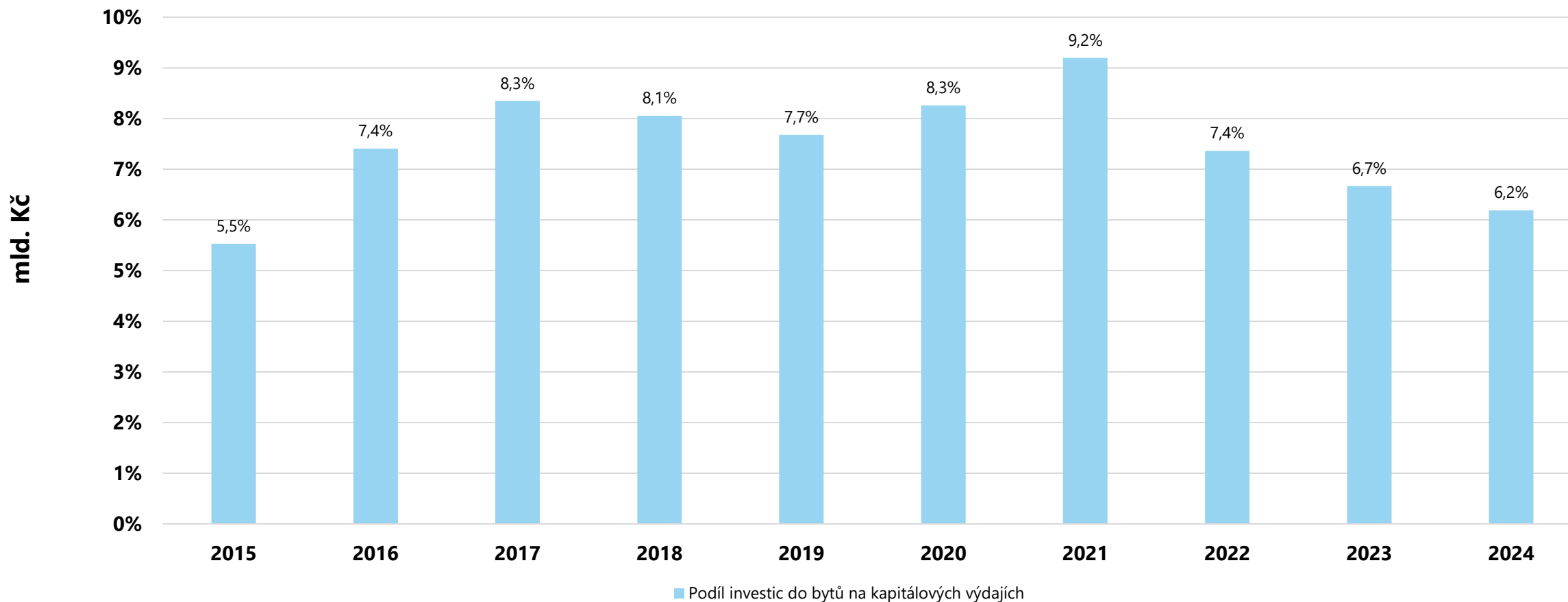
Možné příčiny:

- **slabé plánování rozpočtů** – vzdušné zámky ve výdajích a podhodnocování příjmů
- **málo odborníků** na projekty a řízení investic
- **složitá legislativa**

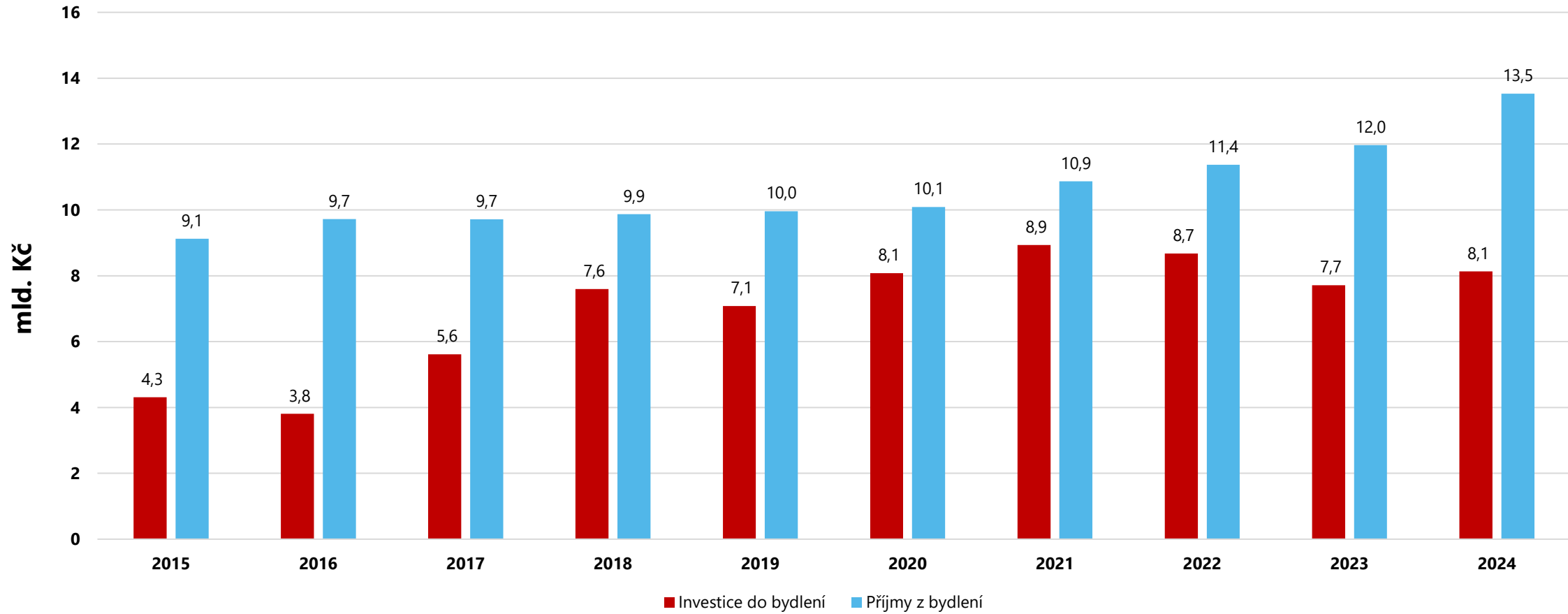
Zdroj: IISSP, budoucí hodnoty odhadnuty na základě historického trendu z let 2001 – 06/2025 s využitím kvadratické regresní analýzy, která reflektuje reálné tempo růstu a lépe (než lineární) odpovídá vývoji z posledních let

Podíl investic do bytů na celkových investicích je mezi 5 – 10 %

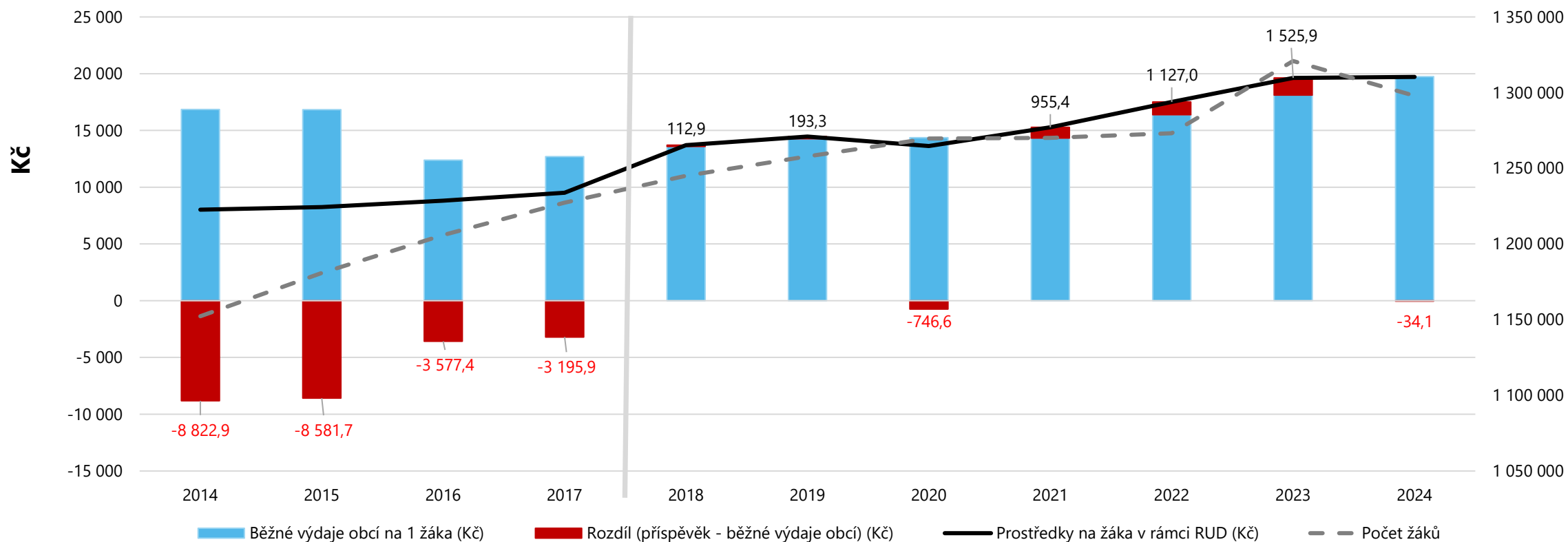

Příjmy obcí z bydlení převyšují investice do bydlení téměř dvojnásobně

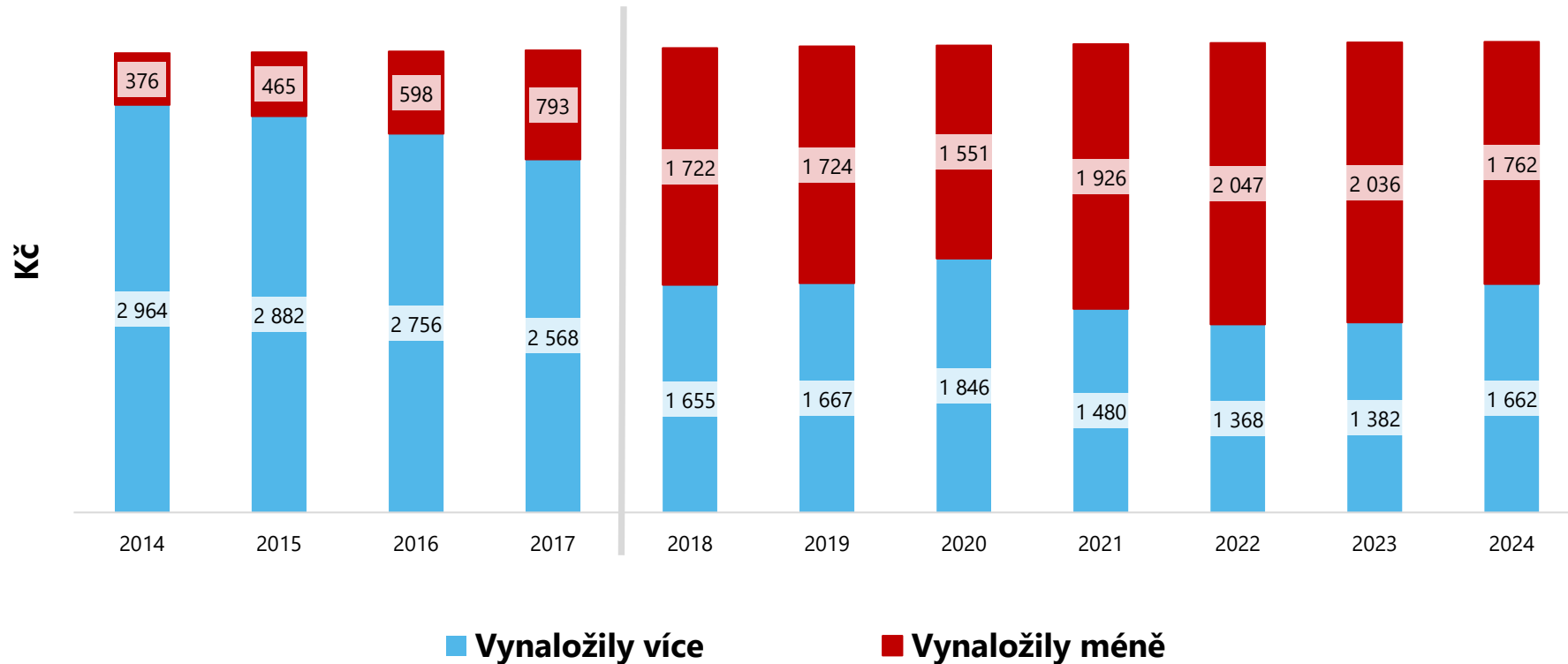
Obce vynakládají na provoz škol zhruba stejný objem prostředků, jaký mají z RUD

Kritérium „žáci“ v RUD vs. provozní výdaje obcí do škol

Zhruba polovina obcí vynakládá na provoz škol stejný nebo vyšší objem prostředků, jaký získávají v RUD

Rozdíl příjmů na žáky přijatých v rámci RUD a běžných výdajů vynaložených na MŠ a ZŠ

Kde vidíme hlavní problém bránící rychlejšímu rozvoji obcí

- **stavební řízení**
 - složitý a roztržitý proces povolování (památkáři (!), ochrana přírody, hygiena, hasiči, doprava...)
 - přehnané normy u budov veřejného vybavení
 - složité a nepružné územní plánování
 - neomezená možnost téměř kohokoliv vyjadřovat se k čemukoliv beztrestně, bez odpovědnosti
- **slabé kapacity obcí na plánování a realizaci investic**
 - chybí projekty, know-how a lidi, kteří by je realizovali
- **zadávání veřejných zakázek**
- **pomalé soudní přezkumy**

Změna financování regionálního školství

Proč RUD ? Vzdělávání jako samostatná působnost obce a kraje

subsidiarita:

řešení lokálních věcí na lokální úrovni

**dotační financování
popírá princip
samostatné působnosti**

**konec vládní regulace
zaměstnanosti**

efektivnější rozhodování:

odpovědnost za provozní zajištění školy a vliv na nákladovost

**pokles počtu žáků
neovlivní celkový objem
prostředků**

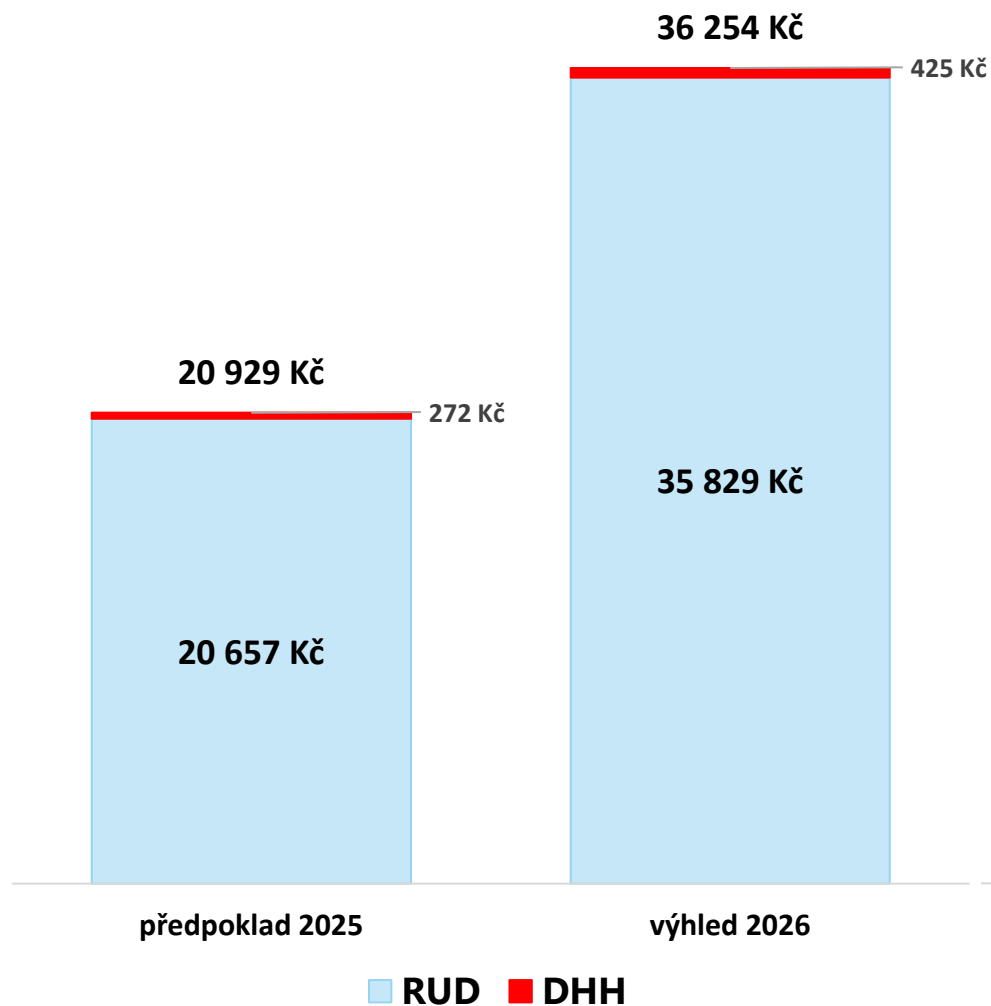
předvídatelnost:

garance prostředků
v dlouhodobém horizontu

Od roku 2026 se v RUD zásadně mění „výnos na žáka“

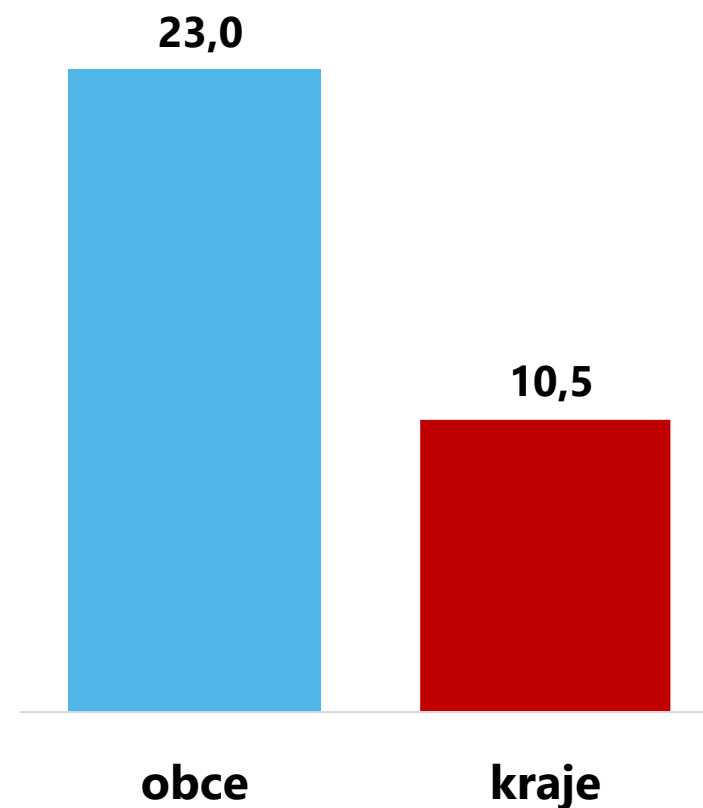
Výnos „na žáka“ – obce

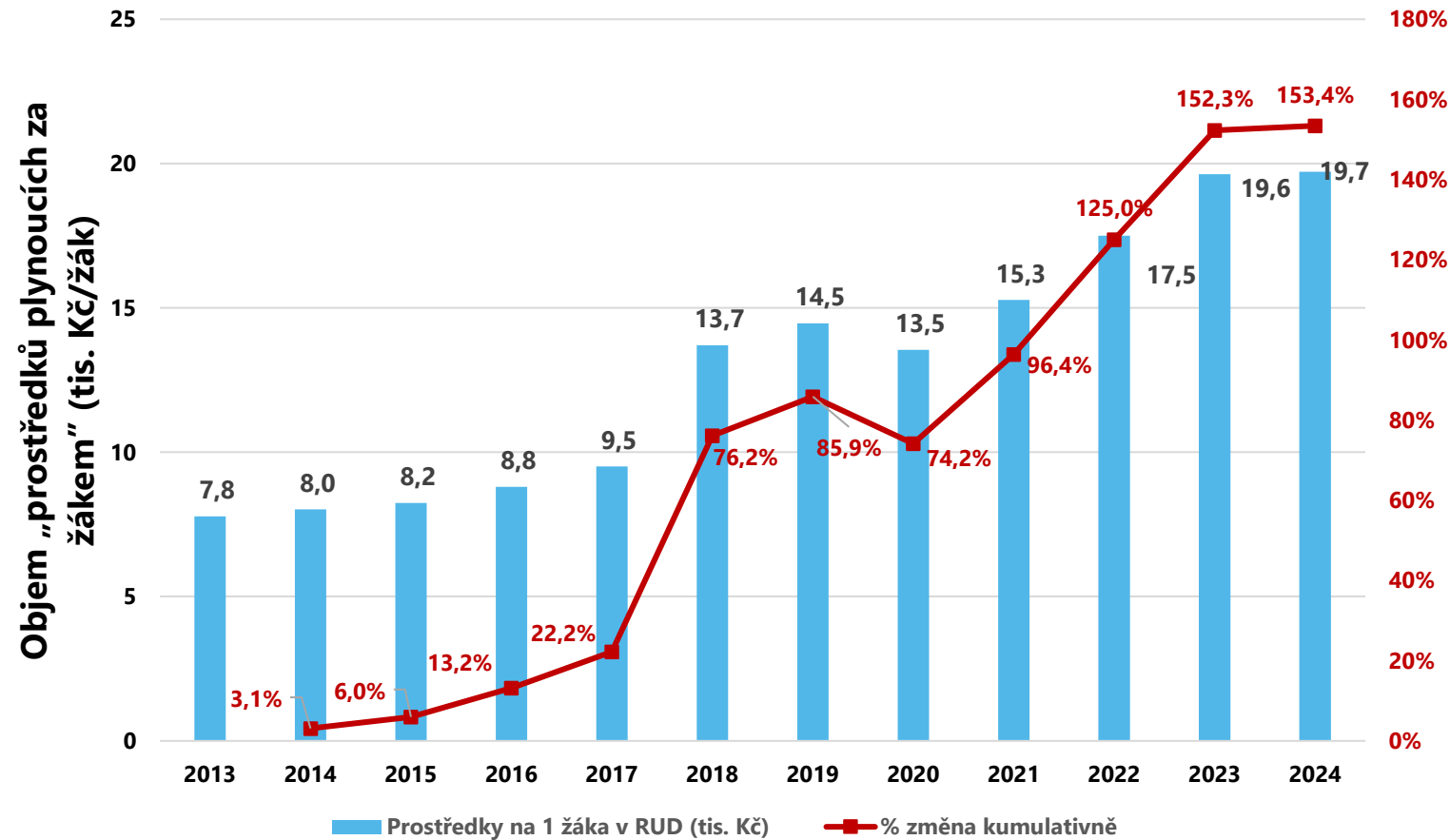
Výnos „na žáka“ – kraje

Prostředky na NPP / ONIV
(33,5 mld. Kč)

Prostředky připadající na stávající kritérium počtu dětí žáků v RUD obcí prudce vzrostly

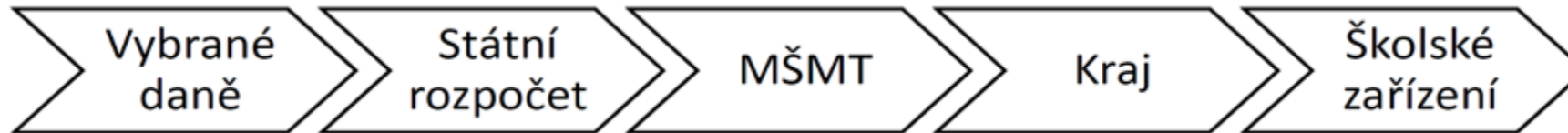
- v novém systému bude v průměru cca **35 829 Kč** na jednoho “přepočteného” žáka (tj. o 70 % víc než doposud)

• **Zdroj:** IISSP, výpočty MF

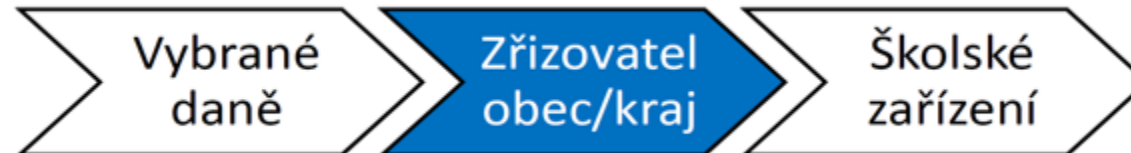

Finanční toky před a po změně – zásadní zjednodušení

PŘED ZMĚNOU

PO ZMĚNĚ

Shrnutí hlavních zjištění

Klíčový problém:

- stát hospodaří dlouhodobě se schodkem, obce s přebytky

Co vidíme:

- obce **hromadí finance**, investiční kapacitu plně nevyužívají
- **část obcí** se chová neodpovědně (i díky štědrému RUD) – **nenaplňuje finanční autonomii** (nedostatečné místní poplatky, nereálné ceny za služby nesociální povahy, nevyužívání koeficientů DNV)

Významné rozdíly mezi obcemi

- zásadní rozdíly mezi obcemi: Praha vs. Brno, Ostrava, Plzeň vs. Ostatní

Co z toho plyne?

- změna RUD je nevyhnutelná

Děkuji za pozornost

Miroslav MATEJ

Odbor Financování územních rozpočtů

monitor.statnipokladna.cz

<https://www.mfcr.cz/cs/verejny-sektor/uzemni-rozpocety/metodicka-podpora>

